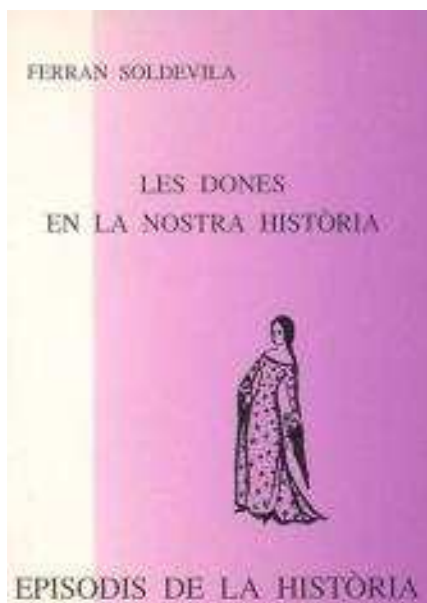

Les dones catalanes i la Història de Catalunya

Per:

Jordi Salat

Quin és el model de la dona catalana ideal, la dona exemplar d'un temps i un país? Quins són els noms de les protagonistes que l'encarnen i ens en donen testimoni?

En el llibre **“Les dones en la nostra Història” de Ferran Soldevila**, llegeixo quelcom sobre les dones de Catalunya que han estat casades amb reis i emperadors.

Uns fets, per cert, poc coneguts a nivell del poble català; a les escoles no s'ensenyen; no hi ha prou monuments que ho commemorin i en facin memòria.

“ha estat dit i repetit que les dones de Catalunya, no han tingut història. S'ha arribat a afirmar que Catalunya és un dels pobles on es poden escriure menys biografies i panegírics de dones il·lustres”-

ens diu Ferran Soldevila a l'esmentat llibre-. I, es planteja tres qüestions:

- 1.- És cert?
- 2.- Si és cert, quina n'ha estat la causa?
- 3.- Qui en són els responsables?

“Si per història entenem allò que escriuen els historiadors – ens diu a la pàgina 8 -, el fet és indiscutiblement cert. Entre els responsables que les dones de Catalunya no hagin tingut Història, hi ha els historiadors catalans”

Ha estat només qüestió dels historiadors? I els autors de teatre, novel·la, cinema i òperes musicals, han fet obres basades en les dones catalanes? Tenim monuments, places i carrers, noms de teatres, hotels i cinemes que portin el seu nom, noms de dones il·lustres de Catalunya?

Tinc damunt la taula del meu escriptori, des de fa mesos, una llibre que parla de la reina Leonor d'Aquitània , una dona que, en tant que occitana té quelcom de catalana, amb la voluntat de fer-ne una obra teatral o una novel·la i recordar i perpetuar artísticament i afegir al patrimoni cultural occitano-català, la vida i l'exemple de la que va ser considerada “la reina dels trobadors”.

Segle XII-XIV

El llibre ens parla de tres moments de plenitud, i, comença amb el moment trobadoresc. Ens recorda una poesia del trobador Guerau de Riquier que deia:

En Catalunya la gaia
Entre els catalans valents
E les dones avinents

La “gaia” es refereix al llenguatge que comporta un sentit al·legòric o doble sentit; un llenguatge màgic, amb un contingut, amb una sub-estància o substància dins de les paraules. Aquesta mena de llenguatge era el que feien servir els trobadors i Mestres en Gaia Ciència. Aquest és un tret característic de la llengua catalana en concret i de les llengües vernacles en general.

També ens transcriu una frase de l'emperador Frederic Hohenstaufen, alemany, rei de Sicília, ben relacionat amb la noblesa catalana:

*Plau-me el cavaller francès
E la dona catalana*

Això de “francès” ho deia referint-se als habitants del Comtat Franc, d'origen germànic i relacionats amb occitans i provençals, els quals, no parlaven francès o langue d'oïl que era la llengua del Nord, la de Paris, ja que França no existia com a Estat; parlaven la seva pròpia llengua vernacle local. La dels trobadors. A Alemanya es deien “minesingers”

Frederic II Hohenstaufen, emperador d'Europa, alemany - com l'emperador Carles el Calb el que va donar a Guifré el Pelós el dret d'autodeterminació per Catalunya i com l'emperador Otó que va congeniar amb el Papa Silvestre II de l'església Catòlica, el qual era occitano-català i monjo del monestir de Ripoll-, estava casat amb una princesa catalana, de la Casa de Barcelona, probablement de forma indirecta, també del Casal d'Urgell : La princesa Constança, germana de Pere el Catòlic. Aquest rei català de la Corona d'Aragó va morir a la batalla de Muret defensant els occitans i els càtars quan des del poder Vaticà de Roma es va promoure la croada contra els albígesos. Defensant, també un model polític i cultural per a Europa.

Una figura poc estudiada”-ens diu Soldevila, referint-se a **la princesa Constança**- “que degué ser una dona excepcional, que atreia damunt d'ella l'atenció i l'afecció dels magnats de la Terra”.

Quan Frederic II va casar-s'hi ja era vídua d'un altre monarca, Eimerich d'Hongria, i el Papa Inocenci III va patrocinar l'enllaç.

La princesa catalana Constança “va cenyir al seu front la Corona de Sant Esteve Hongaresa i la Corona imperial dels Otons i dels Staufen, la corona de ferro dels llombards, la corona del normands, la corona de Sicília”

A continuació, en el llibre, se'ns ens parla d'una altra dona. Es tracta de Saurimonda , l'estimada i inspiradora del trobador Guillem de Cabestany.

Ferran Soldevila

Segle XV

A partir de la Sentència o Compromís de Casp, quan, mort el rei català, Martí I l'Humà, es dona la corona reial d'Aragó a un castellà, en Ferran I d'Antequera, enlloc de donar-la al català Jaume d'Urgell es trenca un fil de la Història.

El castellà, s'apropiava també del títol de Rei de Jerusalem, que pertanyia al Casal de Barcelona. Dic Casal de Barcelona i no Regne d'Aragó. Un títol, aquest molt important. Per això, l'emperador Carles V d'Alemanya i I de la confederació de regnes lligats a la Corona d'Aragó, quan el va heretar en el segle XVI, va dir que preferia el títol de Comte de Barcelona més que no pas el d'Emperador d'Europa.

Les enciclopèdies presenten a aquest emperador com a Carlos I de Espanya, de forma tendenciosa per a justificar interessos polítics del poder espanyol capitalitzat a Madrid, o sigui de l'espanyolisme castellanista i vaticanista, més que no pas per a ser fidel a les veritats històriques. Una gran mentida tergiversa la Història i vol conformar un món injustament i de mala manera.

Malgrat que la nissaga catalana d'Urgell fou apartada del poder per la sentència del Compromís de Casp, les monarquies d'arreu del món, sabien de la seva importància. En un fet es va poder veure: Prínceps i reis foren pretendents a casar-se amb les princeses catalanes d'Urgell. Elles, van ser, per dir-ho d'una manera entenedora en comparació amb el segle XX, com la princesa Diana de Gales, les "Lady Di" d'aquells temps.

Ferran Soldevila, ens fa una presentació de les dones de la Casa d'Urgell, filles de Jaume d'Urgell, el Dissortat, el qui hauria d'haver estat el rei català de la Corona d'Aragó, Jaume III d'Urgell. Aquest, després de la sentència del Compromís de Casp, es refugia un temps a Balaguer, municipi pre-pirinenc de les terres de l'antic Regne de Lleida. Més endavant, fou mort, assassinat per dos cavallers que tenien títol de nobles de Castella, que, malgrat tenir el títol de nobles, es van comportar amb manca de noblesa al traïr un pacte que havien fet amb el rei de Portugal, sogre de Jaume III d'Urgell per alliberar-lo de la captivitat en que vivia al castell de Xàtiva.

Aquestes dones, quatre filles-Isabel, Elionor, la tercera no se sap el nom, i Joana-, que li van ser arrabassades al seu pare, són unes dones catalanes molt importants.

1.- **Isabel d'Urgell** es casà amb el rei Pere de Portugal, Duc de Coïmbra, i va tenir dues filles: Beatriu i Felipa.

Aquesta Felipa d'Urgell i de Coïmbra, seria la dona, una de les dues dones, amb qui ³/₄ segons diversos historiadors³/₄, va casar-se el català Cristòfor Colom.

2.- **Elionor d'Urgell** va ser casada amb el noble italià Ramon d'Ursino, comte de Nola. Cal recordar que el primer llibre de cuina es crit a Europa, "El llibre del Coch" va ser escrit en llengua catalana per un tal Robert de Nola, per tant, natural d'aquest comtat regit per una comtessa catalana de la nissaga d'Urgell.

El llibre del Sent Soví, que es disputa amb el llibre del coch, l'antiguitat en el tema d'escriure sobre cuina, també va ser escrit en català. Això, les receptes culinàries, de les que també se n'ocupà el gran Leonardo da Vinci a l'època seva, posa de manifest un elevat nivell cultural, refinat, de relacions socials i coneixements científics de la cultura que es feia a Catalunya en llengua catalana.

3.- La tercera, potser pel fet d'haver mort jove, no se'n sap, o millor dit, jo no he trobat informació del seu nom.

4.- **Joana d'Urgell**, va ser casada per Alfons V el Magnànim, un rei català però Trastàmara descendent del castellà Ferran I d'Antequera, amb el comte de Foix, de la Catalunya Nord o Occitània. Abans però, aquesta princesa catalana va viure un fet històric que té una gran transcendència en el fet de preguntar-nos: Com és que la que hauria estat princesa catalana Joana d'Urgell, va ser pretesa en matrimoni pel rei d'Etiòpia, en aquells temps, emperador d'Àfrica.

“En aquests dies – ens diu Ferran Soldevila a la pàgina 21 del llibre esmentat -, que Etiòpia ha arribat a ocupar un lloc destacat entre els Estats africans, escau de recordar l'aventura que va estar a punt d'ocórrer a Joana d'Urgell. Llavors Etiòpia era un país inconegut: se n'explicaven les coses més fantàstiques. Una ambaixada del negus va arribar a la cort d'Alfons V el Magnànim i va proposar-li ,entre altres coses, un doble matrimoni. El d'una princesa etiòpica amb un germà d'Alfons V el Magnànim ,i el propi negus amb alguna dona de la família reial: la víctima elegida fou Joana d'Urgell”

És molt xocant això que un rei d'Etiòpia vingui a Barcelona per casar-se amb una princesa catalana.

També ho és el judici que en Ferran Soldevila al considerar víctima a la princesa que es demanada en matrimoni per l'Emperador africà. Hauria esdevingut una mena de reina de Saba una de les dones més poderoses del món. **Per quin motiu va escollir aquesta dona catalana el rei d'Etiòpia?**

Cal tenir present que a Etiòpia hi havia l'Arca de l'Aliança, presència de templers, i el mateix negus - títol que ostentava aquest rei-, era, a més a més, Senyor de les Taules del Rei Salomó. Aquestes Taules són les taules que va donar Jahvé a Moisès a dalt de la muntanya del Sinai. Són les Taules de la Llei del poble d'Israel; les que segueixen els jueus que es consideren poble escollit. Són els llibres de la Torà que segueixen determinats corrents religiosos de la càbala jueva i de la càbala catalana. A Etiòpia hi ha un poble que segueix la religió basada en la llei mosaica.

A mi em sembla que s'haurien d'analitzar els possibles lligams del Casal d'Urgell i la possible relació amb la ciutat d'Ur de Caldea, capital camita pàtria de arquitectes com Hiram, que van fer el temple del rei Salomó. I, probablement l'art romànic.

El cas és que la relació cultural entre Catalunya i Etiòpia es va donar en el passat, doncs **a l'esmentat llibre de Ferran Soldevila pàgina 22 podem llegir-hi:**

“en aquells temps en que sols es tenia d'Abisínia una coneixença llegendària, en que la pobra donzella d'Urgell hauria sucumbit pel camí, com van sucumbir-hi uns quants dels operaris que el rei Alfons hi va trametre a petició del negus”

- Quina feina feien aquest operaris?
- Per què va demanar el negus que anessin a Etiòpia?
- A fer què?
- Això explicaria que s'hi hagin trobat esglésies romàniques com les de Catalunya?

- Eren constructors que coneixien l'arquitectura esotèrica del número d'or relacionat amb l'arquitectura del Temple del Rei Salomó que albergava l'Arca de l'Aliança, que en aquells temps, segons consta en documents, era a Etiòpia?
- Tot això resulta , al meu entendre, molt curiós i interessant, històricament transcendental.

“Ha estat dit i repetit-ens diu Ferran Soldevila- que les dones de Catalunya, no han tingut història. S’ha arribat a afirmar que Catalunya és un dels pobles on es poden escriure menys biografies i panegírics de dones il·lustres”. I, es planteja tres qüestions:

- 1.- És cert?
- 2.- Si és cert, quina n’ha estat la causa?
- 3.- Qui en són els responsables?

Jordi Salat

Font:

Blog VERNACLE

<http://vernaclistes.blogspot.com/search?updated-min=2011-01-01T00%3A00%3A00-08%3A00&updated-max=2012-01-01T00%3A00%3A00-08%3A00&max-results=6>